

LA DESPULLA I LES DESPULLES

De tant en tant llegim que ha arribat al país o que hi serà enterrada la **despulla** d'un home il·lustre.

No direm pas que el mot sigui impossible, tot i que el diccionari aclareix que se sol usar en plural.

A la nostra comarca, i em penso que a alguna més, anys enrera, quan aquesta paraula hi era més viva per tal com hi havia més agricultura i més ramaderia, se solia dir **despulla** en referir-nos a les deixalles dels cereals o els llegums un cop molts i, en especial, ho dèiem de la pellofa que gairebé ja no era aprofitable per a res. També en dèiem "despulla" de la pell buida de serp que trobàvem pel bosc quan el rèptil havia fet muda, i del plomisall que veïem als nius dels ocells. Les nostres mares, a l'hora d'anar a dormir, ens deien que ens despullessim de seguida, sense romancejar que així no ens refredariem. Usàvem, encara, el mot "despulla" parlant de les entranyes dels animals domèstics morts a les cases o a l'escorxador, les quals entranyes, no tenint cap mena d'aprofitament, eren llançades al femerot o en altre lloc semblant. De grans, hem sentit dir-ne "despulla" de la placenta que embolcallava, en néixer els nostres infants. I l'hem mirada amb un respecte encuriós. Però en parlar dels nostres difunts dèiem sempre **les despulles mortals**, i encara més correntment **les restes mortals**.

Ultra el mal efecte que -almenys a nosaltres- ens fa aquesta denominació de "despulla", potser per associació de les idees que hem exposat i perquè -a parer nostre- la trobem poc respectuosa, hem de manifestar que bona pila de conciutadans ens han confessat que, a més, la troben poc entenedora, poc natural i fins i tot rebuscada.

Nosaltres creiem que, davant del desconeixement que hi ha del català, la literatura dels nostres diaris i revistes hauria d'ésser més planera, més a l'abast de l'home senzill, que ja té prou treballs per a sortir-se'n, i no oblidar que, de vegades, per un excés de purisme un hom pot caure en

l'afectació i àdhuc en una mena d'esnobisme.

Això ho diem, és clar. I els nostres filòlegs què hi diuen?

EL CAP DE SETMANA O EL FINAL DE SETMANA

Si agafeu el diccionari i consulteu el mot **cap** veureu que, en bon nombre de locucions on hi intervé aquesta paraula, sol indicar el primer lloc, la preeminència, el començament. Així ho veiem en: cap de casa, cap de colla, capdanser, cap de govern, capvespre, cap de vila, cap de riu, caplletra,...

Però en arribant a **cap de setmana** hi llegim: "el dissabte, el dia que **acaba** la setmana de treball". (Alcover i GEC) I "**darreres hores** de treball del darrer dia de la setmana" (P. Fabra i Salvat). Aquí, doncs, la paraula **cap** no indica començament sinó ben al contrari. Aparentment tots quatre diccionaris fan la definició igual, però si per tal d'escatir la distinció que fan els dos primers ("dia que acaba la setmana de treball") i els dos segons ("darrer dia de la setmana") cerquem novament en els diccionaris és, llavors, quan veiem que se'ns complica la cosa. Mireu sinó. L'Alcover diu que "el diumenge és el darrer dia de la setmana". La G.E.C. diu que és "el setè dia de la setmana". En canvi, el diccionari Fabra i el Salvat diuen que el diumenge és el primer dia de la setmana". I l'Espasa-Calpe, amb molt cos de doctrina, rebla el clau: "primer dia de la setmana".

La dita del **voler postes de sol i caps de setmana**, certament que és molt antiga, de quan tots els almanacs i els calendaris estaven d'acord a encasellar el diumenge com a primer dia de la setmana, i no com ara que veiem fulls mensuals de tota mena. Si el diumenge és el primer dia, la dita popular ho encerta quan atribueix les postes de sol als dies feiners i el cap de setmana al diumenge, així com el **cap d'any** és el primer dia de l'any, i

en aquesta accepció sí que concorden tots els diccionaris.

Els redactors de l'Enciclopèdia Catalana m'imagino que tampoc no ho devien veure gaire clar tot això, quan van entrar en el mot **final** un bon nombre d'accepcions que fan palès com aquesta paraula no és estranya a la llengua. Entre les cites que hi veiem, llegim: «**Final de setmana**: Darrers dies de la setmana dedicats al descans. Als països d'economia més avançada, l'horari setmanal ha estat considerablement reduït, la qual cosa ha fet possible que hom abandoni, **els finals de setmana**, el lloc habitual de residència per tal de sortir al camp, viatjar. etc.»

Bo serà, doncs, que bandegem el tan popularíssim "fi de setmana" i als qui tenen arrelat el vici inclinem-los a dir **final de setmana** i així, d'una manera senzilla i sense complicacions, anirem depurant el llenguatge. No us ho sembla?

□

